

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กรอบระเบียบวิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการสนับสนุนการบริหาร การศึกษาของวชิราวุธวิทยาลัย เป็นการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรค และความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการสนับสนุนการบริหารการศึกษาของหน่วยงาน ในวชิราวุธวิทยาลัย เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับงานบริหารและงานบริการ ซึ่งงานวิจัยนี้ทำการศึกษา 10 หน่วยงาน ได้แก่ หมวดทะเบียนและวัดผล แผนกการบุคคล แผนกธุรการ แผนกการเงิน แผนกบัญชีและงบประมาณ แผนกจัดซื้อและพัสดุ งานเบิกจ่าย งานห้องสมุด แผนกอาคารและ สิ่งแวดล้อม และแผนกยานพาหนะและรักษาความปลอดภัย และนำเสนอแนวทางปรับปรุงการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการสนับสนุนการบริหารการศึกษาของวชิราวุธวิทยาลัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory research) เพื่อให้เข้าใจปัญหา และวิเคราะห์ปัญหาให้ชัดเจนมากขึ้น และเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อ อธิบายลักษณะของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง และตอบปัญหาของงานวิจัย โดยเก็บรวบรวม ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง หัวหน้าหน่วยงาน ครูและ พนักงานในหน่วยงานที่ทำการศึกษา และเจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากแหล่งต่างๆ เช่น ตำรา เอกสารวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กร ผู้วิจัยมีแนวทางในการ ดำเนินงานวิจัย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. นิยามปัญหา เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญ และลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้น และ นิยามปัญหาของงานวิจัยให้ชัดเจน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ และ งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กร นโยบายของรัฐบาลและ แผนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง เอกสารรายงานต่างๆ ของโรงเรียน

1.2 การสัมภาษณ์เบื้องต้น โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง และบุคลากรของ โรงเรียน ด้วยคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้สนับสนุนการบริหารงาน

ของวชิราวุธวิทยาลัย เพื่อเป็นข้อมูลในการนิยามปัญหา และกำหนดขอบเขตของปัญหาได้ชัดเจนมากขึ้น

2. กำหนดกรอบแนวคิดงานวิจัย (Conceptual framework) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบสารสนเทศ การบริหาร การศึกษา การจัดการศึกษาทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Education) การบริหารเชิงกลยุทธ์ การวางแผนกลยุทธ์ ห่วงโซ่แห่งคุณค่า การวิเคราะห์ SWOT และการวิเคราะห์ PEST เพื่อออกแบบกรอบแนวคิดของงานวิจัย สำหรับใช้เป็นกรอบและขอบเขตในการศึกษา

3. กำหนดกรอบระเบียบวิธีวิจัย (Methodological framework) เมื่อได้กรอบแนวคิดงานวิจัยที่จะกำหนดแนวทางของงานวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น เพื่อเลือกวิธีการวิจัยที่เหมาะสม

4. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งข้อมูลที่เก็บรวบรวมในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้บริหารระดับสูง หัวหน้าหน่วยงาน ครูและพนักงานในหน่วยงานที่ทำการศึกษา และเจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ และข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ข้อมูลเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง และข้อมูลการฝึกอบรม โดยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ออกเป็น

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลเดิมที่โรงเรียนได้สำรวจไว้ ได้แก่ ข้อมูลเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงจากรายงานครุภัณฑ์ของแผนกบัญชีและงบประมาณ ข้อมูลการฝึกอบรมจากแผนกการบุคคล และเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมโดยวิธีการสัมภาษณ์ และการสำรวจเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงที่ใช้งานจริง แล้วจึงนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยใช้องค์ประกอบของทรัพยากรระบบสารสนเทศเป็นกรอบในการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ด้านซอฟต์แวร์ ด้านข้อมูลและฐานข้อมูล และด้านบุคลากร เพื่อให้ทราบถึงสภาพ ระดับการใช้ และปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานและการปฏิบัติงานในปัจจุบัน

4.2 ศึกษาความต้องการของผู้ใช้งาน โดยวิธีการสัมภาษณ์ และศึกษาลักษณะของระบบงาน กระบวนการ ลักษณะการใช้สารสนเทศระหว่างหน่วยงาน จากนั้นทำการวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการในระบบงานปัจจุบัน และแผนการพัฒนาระบบงานในอนาคต

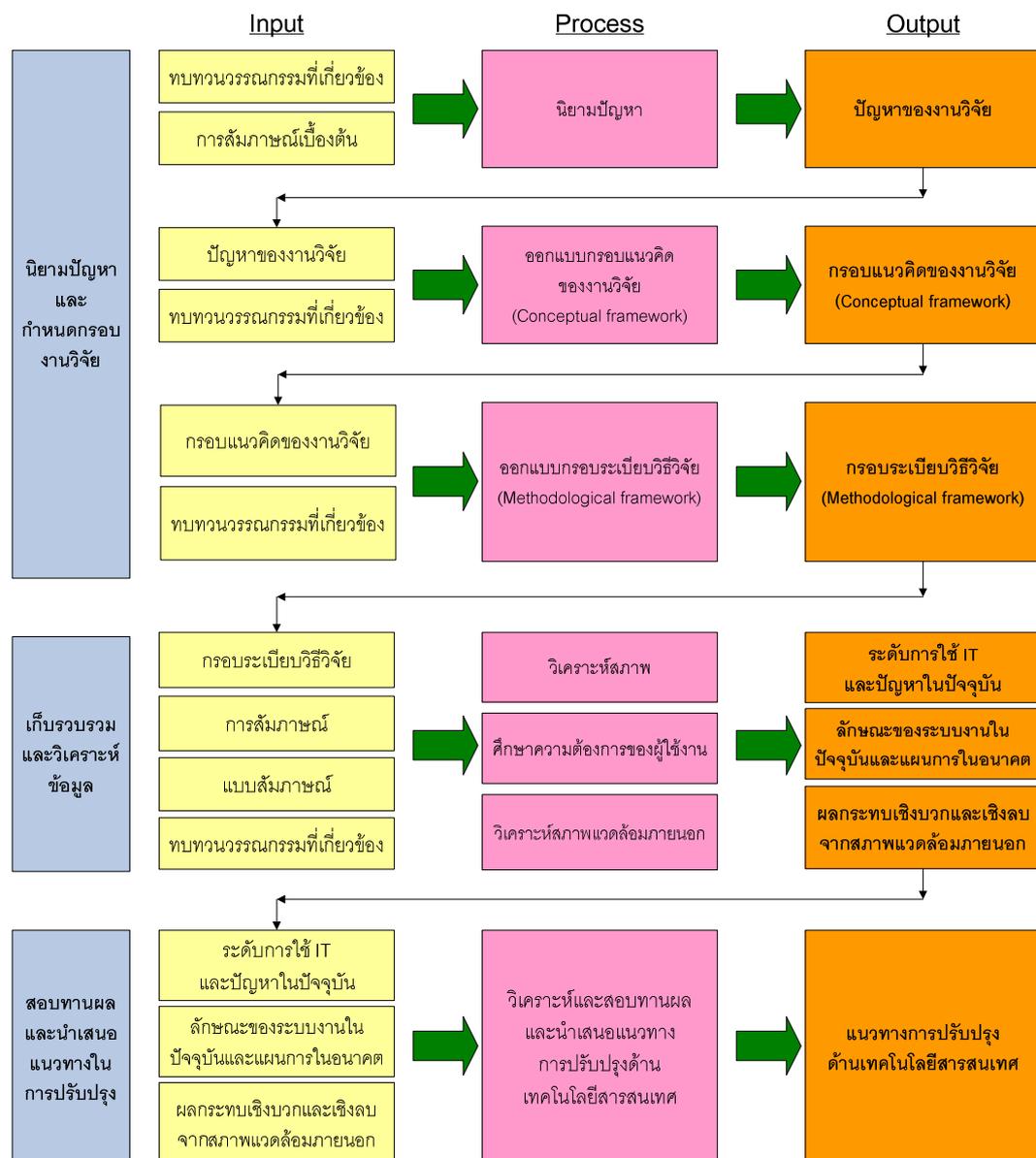
4.3 ศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรในขอบเขตที่ทำการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบเชิงบวกและผลกระทบเชิงลบต่อการบริหารงานของวชิราวุธวิทยาลัย

5. การสอบทานผลและนำเสนอแนวทางที่จัดทำขึ้น หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมาแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และได้ทำการสอบทานผลกับหัวหน้าหน่วยงาน จำนวน 1 คน แล้วจึงนำเสนอแนวทางการปรับปรุงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องตรงตามความต้องการใช้งานต่อไป

จากแนวทางในการดำเนินงานวิจัยข้างต้นสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1

กรอบระเบียบวิธีวิจัย (Methodological framework)

3.2 ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาค้างนี้ มีดังนี้

1. ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 3 คน
 2. หัวหน้าหน่วยงานที่ทำการศึกษาค้างนี้ จำนวน 8 คน ได้แก่ หมวดทะเบียนและวัดผล 1 คน แผนกการบุคคล 1 คน แผนกธุรการ 1 คน แผนกการเงิน 1 คน แผนกบัญชีและงบประมาณ 1 คน แผนกจัดซื้อและพัสดุ 1 คน งานห้องสมุด 1 คน แผนกอาคารและสิ่งแวดลอม 1 คน สำหรับแผนกยานพาหนะและรักษาความปลอดภัยนั้น หัวหน้าแผนกอาคารและสิ่งแวดลอมเป็นผู้ดูแลแทน และงานเบิกจ่ายไม่มีหัวหน้าหน่วยงาน
 3. ครู และพนักงานในหน่วยงานที่ทำการศึกษาค้างนี้ จำนวน 27 คน ได้แก่ หมวดทะเบียนและวัดผล 2 คน แผนกการบุคคล 2 คน แผนกธุรการ 2 คน แผนกการเงิน 1 คน แผนกบัญชีและงบประมาณ 5 คน แผนกจัดซื้อและพัสดุ 5 คน งานเบิกจ่าย 2 คน งานห้องสมุด 3 คน แผนกอาคารและสิ่งแวดลอม 4 คน และแผนกยานพาหนะและรักษาความปลอดภัย 1 คน
 4. เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ จำนวน 1 คน
- รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 39 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาค้างนี้ มีดังนี้

1. ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้ช่วยผู้บังคับการฝ่ายกำกับคณะ, ผู้ช่วยผู้บังคับการฝ่ายบริหาร โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง
2. หัวหน้าหน่วยงานที่ทำการศึกษาค้างนี้ จำนวน 8 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ครูและพนักงานในหน่วยงานที่ทำการศึกษาค้างนี้ โดยการเลือกแบบสุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2540, น.59) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนเป็นร้อยละ 5 และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ

$$n = \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง}$$

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

E = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 5 (.05)

แทนค่าจำนวนประชากรลงในสูตร

$$n = \frac{27}{1 + 27(.05)^2}$$

$$= 16.12$$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2540, น.59) โดยประชากรที่ใช้ศึกษามีจำนวน 27 คน กำหนดระดับความเชื่อมั่นในการเลือกตัวอย่างร้อยละ 95 ยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนการเป็นตัวแทนประชากรที่ $e = \pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 17 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 24 คน ในการเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างครูและพนักงานในหน่วยงานที่ทำการศึกษา

4. เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ จำนวน 1 คน โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 35 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

3.3.1 แบบสัมภาษณ์

3.3.1.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีการจัดเตรียมบทสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางไว้ล่วงหน้า โดยมีประเด็นที่จะสัมภาษณ์ ดังนี้

- ข้อมูลทั่วไป วิสัยทัศน์ และนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อสนับสนุนการบริหารงาน
- ปัญหา และอุปสรรคด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบสารสนเทศ ของโรงเรียนในปัจจุบัน รวมถึง ข้อเสนอแนะ
- ความคาดหวังจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารงาน

3.3.1.2 แบบสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยงาน มีการจัดเตรียมบทสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางไว้ล่วงหน้า โดยมีประเด็นที่จะสัมภาษณ์ ดังนี้

- ขอบเขต หน้าที่ กระบวนการทำงาน รูปแบบเทคโนโลยี และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานในปัจจุบันของหน่วยงาน

- สภาพ ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึง ข้อเสนอแนะ

- ความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้ง แผนพัฒนาระบบงาน

3.3.1.3 แบบสัมภาษณ์ครูและพนักงานในหน่วยงานที่ทำการศึกษา มีการจัดเตรียมบทสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางไว้ล่วงหน้า โดยมีประเด็นที่จะสัมภาษณ์ ดังนี้

- ขอบเขต และหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

- สภาพ ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึง ข้อเสนอแนะ

- ความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.3.1.4 แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ มีการจัดเตรียมบทสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางไว้ล่วงหน้า โดยมีประเด็นที่จะสัมภาษณ์ ดังนี้

- สภาพ ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบเครือข่ายของโรงเรียน รวมถึง ข้อเสนอแนะ

- ความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้ง แผนพัฒนาระบบงาน

3.3.2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอกหน่วยงาน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน รายงานประจำปี รายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้ง นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545), กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศระยะ พ.ศ. 2544 - 2553 ของประเทศไทย กลยุทธ์ด้านการพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษา(e-Education) และแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2547 - 2549)

3.4 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ได้ความถูกต้องและครบถ้วนในประเด็นที่จะใช้ในการวิจัย ซึ่งขั้นตอนในการทดสอบเครื่องมือ มีดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดประเด็นคำถาม
2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมในเนื้อหา รวมถึง ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับบุคลากรของโรงเรียน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในคำถามได้ถูกต้องตรงกัน และเชื่อมั่นได้
4. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ โดยพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ (Primary data) โดยลงภาคสนามเพื่อสำรวจข้อมูลในพื้นที่จริง และใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้
 - 1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือ เพื่อขออนุญาตจากท่านผู้บังคับการ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในการศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยลงภาคสนาม เพื่อสำรวจเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงที่ใช้งานจริง และสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง หัวหน้าหน่วยงาน ครูและพนักงานในหน่วยงานที่ทำการศึกษา และเจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และอุปสรรคจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้งานในปัจจุบัน และความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้ใช้งาน
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary data) โดยใช้วิธีการศึกษาจากหนังสือ เอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในองค์กร และเก็บข้อมูลเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงจากรายงานครุภัณฑ์ของแผนกบัญชีและงบประมาณ และข้อมูลการฝึกอบรมจากแผนกการบุคคล รวมถึง เอกสารรายงานของโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลทุติยภูมิที่เก็บรวบรวมเรียบร้อยแล้ว มาวิเคราะห์ตามหลักการและทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบแนวทาง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และอุปสรรคจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้งานในปัจจุบัน โดยใช้องค์ประกอบของทรัพยากรระบบสารสนเทศเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่าย ด้านซอฟต์แวร์ ด้านข้อมูลและฐานข้อมูล และด้านบุคลากร
2. ทำการวิเคราะห์ความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำมาใช้สนับสนุนการบริหารงานและปฏิบัติงานในปัจจุบันและอนาคต โดยนำแนวคิดของห่วงโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain) มาใช้ในการมองภาพองค์กรในลักษณะห่วงโซ่ของกระบวนการ เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมหลักของวิชาการวิทยาลัยตามภารกิจขององค์กร และนำองค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการศึกษามาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ความต้องการ ซึ่งในงานวิจัยนี้จะกล่าวเฉพาะในส่วนงานการบริหารและการบริการ
3. ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร โดยใช้กรอบทฤษฎี PEST Analysis เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบเชิงบวก และผลกระทบเชิงลบต่อการบริหารงานของโรงเรียน
4. ทำการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในภาพของสถานภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน และความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แล้วนำข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่ได้มาวิเคราะห์ ในตาราง SWOT Matrix

3.7 การสรุปผลการวิจัย

นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ มาจัดทำแนวทางการปรับปรุงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการสนับสนุนการบริหารงานของโรงเรียน โดยนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบเชิงพรรณนาตามหัวข้อที่ระบุในวัตถุประสงค์ของการวิจัย สุดท้ายนำเสนอผลสรุปที่ได้จากการศึกษาให้แก่ผู้บริหารทราบ เพื่อให้เป็นข้อมูลต่อไป